

Saksforelegg til ordinær generalforsamling 2012

Sak 6

Overgang til elektronisk publisering for *Norsk medietidsskrift*

Siden *NMT* 1/2004 er det Universitetsforlaget som utgir *NMT* for Norsk medieforskerlag. Tidsskriftet publiseres også på forlagets tidsskriftbase Idunn.no. I de siste årene er det lagt ned betydelig arbeid fra redaksjonen og fra forlagets side i å kvalitetssikre det redaksjonelle arbeidet. Fagfellevurdering sikrer den vitenskapelige kvaliteten. Medieforskerlaget har også investert i et nytt intranettsystem for redaksjonens arbeid med artiklene. Samlet sett gir dette et godt *vitenskapelig* tidsskrift for det norske medieforskerfellesskapet. Dette må vi verne om og videreutvikle i en ny digital forskerhverdag.

Tidsskriftet mottar publiseringstøtte fra Norges Forskningsråd og Medietilsynet/Rådet for anvendt medieforskning (RAM), i tillegg til abonnementsinntekter. RAM tildeler støtte for ett år av gangen, og for 2012 er støtten kr. 100.000. Forskningsrådet har i de siste årene endret i støtten til vitenskapelige tidsskrift innen humaniora og samfunnsvitenskap. Dette innebærer at Forskningsrådets støtte til *NMT* er blitt redusert fra 178 000,- for 2011 til 128 000,- for 2012. Driften av tidsskriftet må allerede nå legges noe om, for å være innenfor de nye økonomiske rammene. For 2012 har forlaget fått en ekstrabevilgning fra Forskningsrådet, men har de signalisert til oss at budsjettet vil vise et underskudd fra 2013. Avtalen med Universitetsforlaget løper til utgangen av 2014, med mindre reduserte støttebeløp til publisering av tidsskriftet gjør at Universitetsforlaget finner å måtte endre avtalen.

Ved omleggingen av trykkestøtten og beregningsgrunnet for støtte til vitenskapelige tidsskrift signaliserte Forskningsrådet at de ønsker at tidsskriftene de støtter vurderer en overgang til ren elektronisk publisering. For perioden 2010–2013 har det vært mulig å søke støtte til papirbaserte tidsskrift som ønsker å gå over til elektronisk publisering. Det har også vært mulig å søke støtte til Open Access tidsskrift spesielt. Forskningsrådet arbeider nå med utvikling av nye modeller for støtte til elektronisk publisering.

Styret i medieforskerlaget mener tiden nå er moden for at *Norsk medietidsskrift* går over til ren elektronisk publisering. Den generelle trenden internasjonalt er at rene papirtidsskrifter raskt er i ferd med å miste – eller allerede har mistet – sin rolle i akademisk publisering. Forskningsrådets satsning på elektronisk publisering, og de kraftige kuttene i støtten til norske papirbaserte vitenskapelige tidsskrifter, framskynder denne overgangen for vår del. Også

NMTs redaktør Lars Nyre sier i lederartikkelen i *NMT* 1/2012 at «Norsk medietidsskrift bør slutta å publisera på papir».

NML arrangerte et debattmøte om *NMTs* publiseringsløsninger i Oslo 11.9.2012. Deltakerne var relativt samstemte om at papirtidsskriftets dager nå er talte.

Deltakerne på debattmøtet var også samstemte om at Open Access er veien å gå, selv om mye er uklart med hensyn til både økonomi og konkrete publiseringsløsninger. Det er svært sterke prinsipielle grunner til at våre forskningsresultater bør være åpent tilgjengelig for alle, og dette vil være i tråd med forskningspolitiske føringer både nasjonalt (jmf forskningsmeldingen 2009), i EU, og ved norske universiteter og høyskoler. Det vil også være grunn til å tro at vi blir mer lest hvis betalingsmurer fjernes – det vil gjelde for eksempel medielærere i skolen, som ikke vil ha tilgang gjennom bibliotek eller andre fellesinnkjøp. Åpen tilgang gir også bedre vilkår for høsting av forskningsdata til tjenester som Google Scholar, og gjør det mulig for andre å lenke direkte inn til innhold i tidsskriftet.

Directory of Open Access Journals lister opp 7500 tidsskrifter som har åpen tilgang. Av disse finnes 2800 i NSDs register over tellende tidsskrifter, 30 av dem på nivå 2.

De økonomiske rammebetingelsene for å publisere et norsk vitenskapelig tidsskrift med åpen tilgang vil vi ikke vite før Forskningsrådet har fått på plass en ny permanent modell for støtte. Etter initiativ fra CRISTin, som er gitt det nasjonale ansvaret som pådriver og koordinator for Open Access i Norge, foregår det samtaler mellom sentrale aktører om en framtidig nasjonal fellesløsning for Open Access publisering, men det er for tidlig å spekulere om hva som kommer ut av dette, og en slik form for fellesløsning vil uansett ligge noe fram i tid. Per i dag ser valget for *Norsk medietidsskrift* ut til å stå om to alternative løsninger.

Det første alternativet er å få på plass en avtale med Universitetsforlaget om fortsatt publisering gjennom Idunn, som Open Access tidsskrift. Foreløpig er det bare ett av forlagets tidsskrift som har valgt OA (Nordic Journal of Digital Literacy), men forlaget har signalisert at de vil være mer offensive framover med å tilby OA på Idunn. For det redaksjonelle arbeidet vil en totalpakke fra Universitetsforlaget/Idunn ha mange fordeler – samarbeidet har også fungert svært godt så langt – men det vil være relativt kostbart; Universitetsforlaget har allerede antydnet ca. samme pris som for papirpublisering, altså rundt 400 000,- pr år. Dette vil det bli utfordrende å skulle finansiere uten enten bruker- eller forfatterbetaling.

Det andre alternativet er å publisere ved hjelp av Open Journal Systems, et system som håndterer både selve publiseringen og de redaksjonelle prosessene. Redaksjonen i *Norsk medietidsskrift* bruker OJS allerede i dag, som et styrings- og automatiseringsverktøy for det redaksjonelle arbeidet, uten at selv publiseringsfunksjonen som ligger i OJS er tatt i bruk. Universitetsbibliotekene står i dag for såkalt ”hosting” og drifting av slike publiseringssystemer for flere tidsskrift, blant annet ved HiOA og UiB. Velger vi en slik løsning, vil vi måtte finansiere redaksjonssekretær, manusbearbeiding, layout og korrektur direkte i stedet for å gjøre det via en totalpakke fra et forlag. Denne måten å publisere på vil derfor være billigere, men man får muligens ikke – i hvert fall ikke per i dag – samme grad av

enhetlighet og profesjonalitet i arbeidsprosessene. En OJS-basert løsning vil også gi en betydelig engangskostnad knyttet til etablering og oppstart.

Uansett hvordan NFR-støtten vil se ut i årene framover, er *Norsk medietidsskrift* relativt heldig stilt på inntektssiden. Det er sannsynlig å tro at NFR-støtten i framtiden, som i dag, vil dekke opp mot 50% av tidsskriftets budsjett – selv om dette nok ikke vil gjelde innenfor prisen Universitetsforlaget antyder. Vi har ingen signaler fra Medietilsynet/RAM om at de planlegger å kutte støtten vi får i dag. Og ikke minst: Medieforskerlaget har relativt god økonomi, med en betydelig kapitalreserve som kan brukes til å finansiere oppstartskostnader og uforutsette overgangsproblemer.

Overgang til elektronisk publisering med åpen tilgang vil innebære en ny medlemsmodell for Norsk medieforskerlag, fordi medlemskontingenten ikke lenger vil være knyttet til et abonnement på tidsskrift. Dette vil måtte bety at kontingenten blir billigere enn i dag, og at rabatt på norsk medieforskerkonferanse vil stå igjen som eneste konkrete medlemsfordel for den enkelte. En slik frikobling av medlemskapet vil også bety at medieforskerlagets medlemshåndtering (registre, innbetaling m.m) kommer som en ny kostnad – siden Universitetsforlaget jo tar seg av dette etter dagens abonnementsbaserte modell. En slik medlemsmodell kjenner vi fra andre forskerforeninger, blant annet ECREA. Siden den norske konferansen kun avholdes annethvert år, kan det vise seg å bli nødvendig å få til en tilsvarende rabattordning også på de nordiske konferansene, i samarbeid med våre søsterforeninger.

Utfordringene for *NMT* og *NML* framover vil være å sikre at vi fortsatt kan ha et godt vitenskapelig tidsskrift som er tilgjengelig for allmennheten gjennom en Open Access-løsning. Vi må videre sørge for at mulighetene for profesjonell drift av tidsskriftet opprettholdes, på en slik måte at det er mulig å rekruttere medieforskere til det redaksjonelle arbeidet og at den vitenskapelige kvaliteten i sluttproduktet sikret. Endringer i publiseringsløsningen for *NMT* fordrer at vi finner stabile finansieringsløsninger. Det er foreløpig mange usikkerhetsmomenter i dette, men det er viktig å komme i gang med arbeidet.

Styret foreslår å gå over til elektronisk publisering av *NMT*.

Styret foreslår også at *NML* arbeider for en overgang til Open Access-publisering for *NMT*, og at generalforsamlingen gir styret i oppdrag å utrede publiseringsløsninger samt finansieringsmodeller for fortsatt faglig og økonomisk forsvarlig drift av tidsskriftet og *NML*.